

SPRZEDAŻ HURTOWA POZOSTAŁEJ ŻYWNOCÍ, WŁĄCZAJĄC RYBY, SKORUPIAKI I MIĘCZAKI (PKD 46.38)

DEPARTAMENT RYNKÓW
FINANSOWYCH I ANALIZbosbank.analizy@bosbank.pl

■ Przedsiębiorstwa działające w ramach omawianej branży zajmują się hurtową sprzedażą żywności nieskalsyfikowanej w innych branżach handlu hurtowego. Do omawianej działalności zalicza się sprzedaż hurtową ryb, skorupiaków, mięczaków, ale także karmy dla zwierząt.

■ **W branży funkcjonuje 118 podmiotów (138 w 2014 r.) zatrudniających co najmniej 9 pracowników, z czego 33 podmioty to przedsiębiorstwa, w których pracuje co najmniej 49 osób.**

■ Warto zaznaczyć, że działalność podmiotów sklasyfikowanych w omawianej branży w wielu przypadkach przenika się częściowo z działalnością firm sklasyfikowanych w branży przetwarzania ryb, skorupiaków i mięczaków (PKD 10.20) – firmy przetwórcze z reguły prowadzą też sprzedaż hurtową swoich produktów, natomiast firmy sklasyfikowane jako handlowe, zajmują się także obróbką i konfekcjonowaniem surowca rybnego. Zagadnienia jakościowe poruszane w raporcie odnoszą się więc niejako do obu tych powiązanych ze sobą branż, natomiast wyniki finansowe dotyczą sprzedaży hurtowej (PKD 46.38)

ŁUKASZ TARNAWA
Główny Ekonomista

+48 696 405 159

lukasz.tarnawa@bosbank.pl**MARCIN PETERLIK**
Ekonomista

+48 515 011 621

marcin.peterlik@bosbank.pl

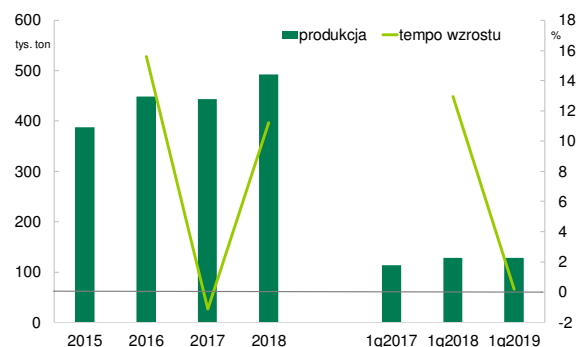
Sytuacja bieżąca

Produkcja

■ **W 2018 r. podaż produktów rybnych wytworzonych w dużych i średnich firmach (powyżej 49 zatrudnionych) wyniosła w Polsce ponad 492 tys. ton i była o 11% większa niż w roku poprzednim.** W 2019 r. wzrost produkcji spowolnił – w pierwszym kwartale wyniósł 0,2% r/r.

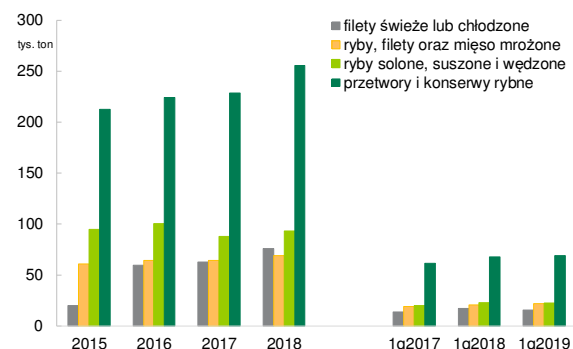
■ W strukturze produkcji dominujące znaczenie mają przetwory i konserwy rybne, których udział w produkcji ogółem w 2018 r. wynosił 52%. Drugą kategorią produktową pod względem udziału w produkcji są ryby solone, suszone i wędzone z udziałem na poziomie 19%.

Produkcja ryb i produktów rybnych (ogółem)

źródło: IERIGZ

Produkcja ryb i produktów rybnych

źródło: IERIGZ

Handel zagraniczny

■ **Eksport stanowi bardzo istotny element działalności krajowych producentów, przetwórców i hurtowników ryb. W 2018 r. sprzedaż zagraniczna tych produktów wyniosła prawie 508 tys. ton. W ostatnich latach eksport systematycznie wzrasta; o 16% r/r wzrósł także w I kw. 2019 r. W strukturze przychodów ze sprzedaży krajowych przetwórców ryb, eksport ma około 65% udziału.**

■ Ilość wyeksportowanych ryb i produktów rybnych jest większa niż wielkość produkcji, ponieważ do eksportu wliczany jest także tzw. eksport burtowy (bezpośrednia sprzedaż zagraniczna z polskich statków dalekomorskich) oraz sprzedaż odpadów rybnych. Obie te kategorie nie są wliczane do produkcji krajowej. Szacunkowa roczna wielkość eksportu burtowego to 90 tys. ton, a sprzedaży odpadów rybnych 70 tys. ton.

■ **Wzrostowi eksportu towarzyszy rosnący import ryb i produktów rybnych, który w 2018 r. wyniósł prawie 600 tys. ton.** Od dłuższego czasu utrzymuje się bardzo stabilny (90-100 tys. ton) deficyt w handlu zagranicznym tymi produktami. W I kw. 2019 r. import zmniejszył się o ponad 1%, a saldo obrotów w wymianie międzynarodowej rybami i produktami rybnymi ukształtowało się na poziomie zbliżonym do zera.

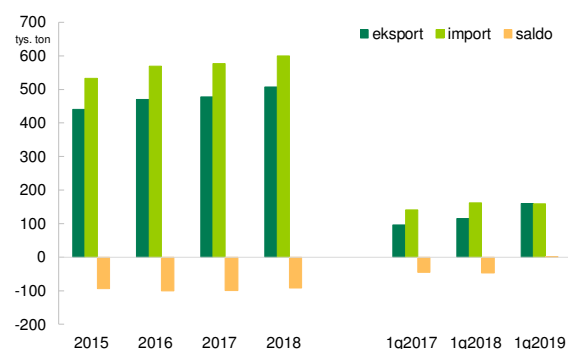
■ **Import jest istotnym elementem konsumpcji krajowej – około 75% ryb (w tym zawartych w przetworach) w obrocie detalicznym pochodzi z zagranicy. Dla firm działających w branży hurtowej sprzedaży ryb import ma kluczowe znaczenie, ponieważ jest głównym źródłem konfekcjonowanego, przetwarzanego i dystrybuowanego surowca rybnego.**

■ **Podkreślić należy, że w ciągu ostatniego roku istotnie wzrosły ceny ryb importowanych.** W I kw. 2019 r. ceny importowanych filetów śledziowych wzrosły o 5-10% r/r (w zależności od

kraju pochodzenia), mrożonej makreli 13-25% r/r, mrożonych filetów z mintaja 36% r/r, z pangii 48% r/r i z morszczuka 20% r/r. Ceny importowanego łososa świeżego wzrosły w tym czasie o ponad 7% r/r.

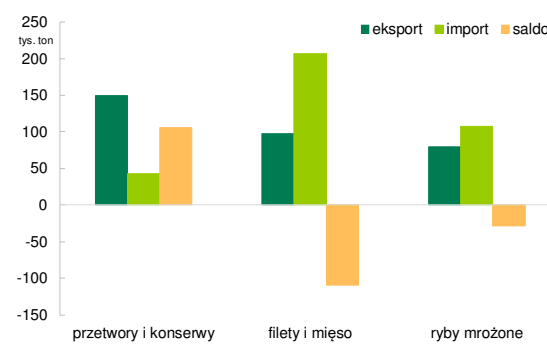
W tym samym czasie w znacznie mniejszym stopniu wzrosły ceny eksportu, co znacząco pogorszyło relację cen eksportowo-importowych i negatywnie wpłynęło na opłacalność produkcji w krajowych przetwórcach.

Handel zagraniczny produktami rybnymi (ogółem)

źródło: IERIGZ

Handel zagraniczny wybranymi kategoriami produktów rybnych (2018 r.)

źródło: IERIGZ

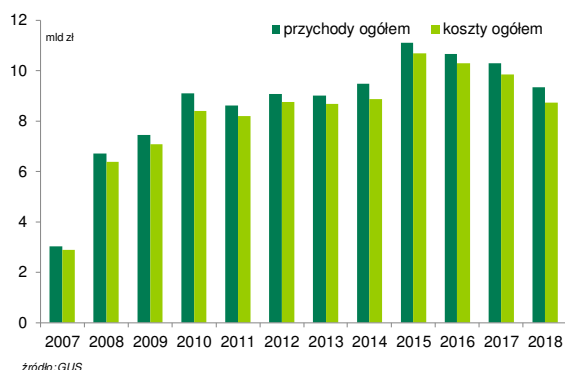
■ **Niemal cały polski eksport (85-90%) kierowany jest do Unii Europejskiej, gdzie głównym odbiorcą są Niemcy (ok. 50% ogółu eksportu).** Głównymi kierunkami eksportu w rozbiciu na poszczególne produkty rybne są: Niemcy (przetwory ze śledzi, filety z dorsza, łosoś i pstrąg wędzony), Dania (filety z dorsza), Ukraina (makrela mrożona), Wietnam (filety z łososi). Z kolei import pochodzi przede wszystkim z Norwegii i Islandii (filety ze śledzia, świeży łosoś, mrożona makrela), Holandii (mrożona makrela), Chin, Wietnamu i Argentyny (filety mrożone).

Wyniki finansowe (PKD 46.38)

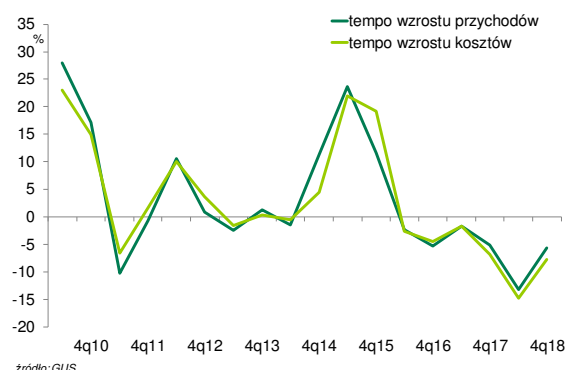
■ **Przychody ogółem w hurtowej sprzedaży pozostałej żywności zmniejszają się od 2016 r. W 2018 r. spadek wyniósł 9,4% r/r, natomiast w stosunku do 2015 r. przychody były niższe o 16%. Zmienność kosztów ogółem prowadzenia działalności jest podobna do zmienności przychodów.**

■ W pierwszym kwartale 2019 r., w grupie dużych firm (pow. 49 zatrudnionych) miał miejsce 1-procentowy spadek przychodów w stosunku do tego samego okresu poprzedniego roku.

Przychody i koszty ogółem

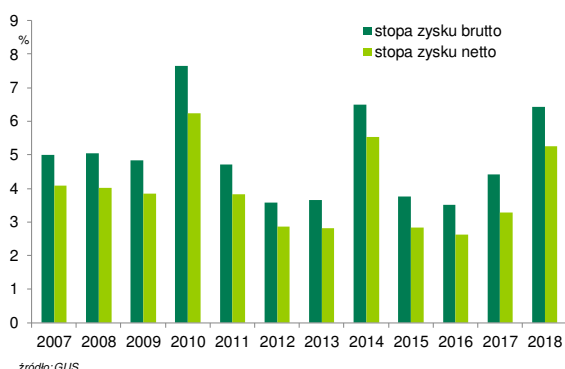

Półroczne tempo wzrostu przychodów i kosztów

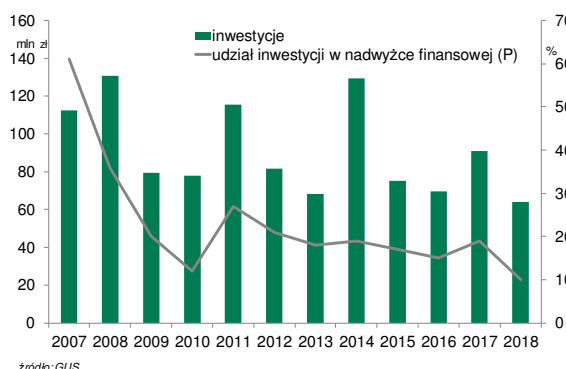

■ **Rentowność analizowanej branży waha się w ostatnich latach od 3,5% do ponad 7%.** W 2018 r. w hurtowej sprzedaży pozostałej żywności efektywność wzrosła w stosunku do trzech poprzednich lat – stopa zysku brutto wyniosła 6,4%, a stopa zysku netto 5,3%.

Stopa zysku brutto i netto

Nakłady inwestycyjne

■ W ostatnich latach szczyt inwestycyjny w branży przypadł na rok 2014, kiedy to wartość nakładów wyniosła prawie 130 mln zł. W latach kolejnych inwestycje wyraźnie się obniżyły – w 2017 r. wyniosły niecałe 100 mln zł, a w 2018 r. 64 mln zł.

Perspektywy i czynniki ryzyka

■ **Kluczowym czynnikiem ryzyka dla przetwórców i hurtowników ryb jest dalszy wzrost cen ryb importowanych, których zakup stanowi główny koszt działalności w szeroko rozumianym sektorze rybnym. Przy ograniczonych możliwościach podnoszenia cen detalicznych (niska konkurencyjność wobec substytucyjnych produktów mięsnych, szczególnie wobec mięsa drobiowego) sytuacja taka będzie negatywnie wpływała na opłacalność**

przetwórstwa ryb. W tym kontekście istotne jest także ryzyko zmiany kursu złotego, w szczególności w odniesieniu do dolara.

■ **Istotnym elementem wpływającym na ceny ryb importowanych oraz pochodzących z polskich kutrów jest decyzja Rady Unii Europejskiej dotycząca zmniejszenia przyszłych limitów połowowych na Morzu Bałtyckim** – śledzia atlantyckiego w basenie zachodnim o 48%, śledzia atlantyckiego w basenie środkowym o 26%, dorsza atlantyckiego w basenie wschodnim o 15%, śledzia atlantyckiego w Zatoce Botnickiej o 7% oraz łososia w Zatoce Fińskiej o 3%.

■ **Ograniczenie połowów ryb bałtyckich skutkowało będzie dalszym wzrostem ich cen, a to z kolei wpłynie negatywnie na, i tak już niski, poziom konsumpcji ryb i przetworów rybnych.**

■ Sposobem na ograniczenie ryzyk związanych z ograniczeniem połowów na Bałtyku jest tworzenie nowoczesnych hodowli, które będą dla producentów źródłem pełnowartościowych ryb. Są to jednak duże i bardzo kosztowne inwestycje, których realizacja nie jest możliwa w szybkim czasie.

■ **Jak zostało wspomniane, większa część przychodów ze sprzedaży (ok. 65%) krajowych przetwórci ryb pochodzi ze sprzedaży zagranicznej. Z tego względu kluczowe znaczenie dla krajowych producentów ryb mają tendencje na rynkach zagranicznych oraz konkurencyjność polskich produktów rybnych względem produkcji lokalnej.**

■ Czynniki makroekonomiczne, jak w przypadku wszystkich działalności, odgrywają pewną rolę także na rynku ryb i przetworów z ryb, dla tak jednak niszowych produktów nie mają kluczowego znaczenia. Niemniej wśród czynników ryzyka odnotować należy spowolnienie wzrostu światowej (i europejskiej) gospodarki, będące następstwem narastającego napięcia w handlu międzynarodowym związanego z konfliktem na linii USA-Chiny. Choć Wlk. Brytania nie należy do głównych odbiorców polskich przetworów rybnych, czynnikiem ryzyka dla niektórych firm bardziej zaangażowanych na rynku brytyjskim pozostają niejasne perspektywy brexitu.

■ **Krajowy rynek ryb i przetworów rybnych jest stabilny – od wielu lat spożycie ryb w przeliczeniu na mieszkańca nie zmienia się i wynosi ok. 12-13 kg.** Wyjątek stanowił 2008 r., kiedy to popularność zyskała sprowadzana z Chin panga, spożycie na mieszkańca przekroczyło 14 kg. Jednak pojawiające się informacje na

temat szkodliwych warunków w chińskich hodowlach, szybko zmniejszyły popyt na tą rybę.

■ **Mimo tego, że w Polsce od dłuższego czasu ma miejsce zmiana nawyków żywieniowych – zyskują na popularności produkty zdrowe, niskotłuszczowe, ekologiczne – konsumpcja ryb, których mięso uznawane jest za zdrowsze od mięsa wieprzowego czy wołowego, nie zwiększa się. Głównym powodem jest wyższa cena mięsa ryb i przetworów rybnych w porównaniu z tradycyjnymi rodzajami mięsa, a przede wszystkim z mięsem drobiowym.**

■ **Warto jednak przy tej okazji zaznaczyć, że konsumpcja ryb w Polsce jest znacznie niższa niż na świecie, gdzie wynosi ona ponad 20 kg na mieszkańca (w UE ok. 25 kg). Oznacza to, że w Polsce, w perspektywie długookresowej, istnieje potencjalna duża rezerwa rozwojowa na rynku ryb i przetworów rybnych.**

■ Czynnikiem ryzyka dla producentów ryb są pojawiające się informacje na temat zagrożeń dla zdrowia związanych ze spożywaniem ryb z hodowli prowadzonych niewłaściwymi metodami lub z zanieczyszczeniem wód, na których dokonywane są połowy. Polscy konsumenci są bardzo wrażliwi na tego typu informacje, co wpływa na bardzo szybkie dostosowania popytu (wspomniany przykład chińskiej pangii, a ostatnio także norweskiego łososia hodowlanego).

Wybrane wskaźniki finansowe (PKD 46.38)

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zmiana przychodów ogółem	%	10,8	22,3	-5,4	5,4	-0,6	5,1	17,1	-3,9	-3,5	-9,4
Stopa zysku brutto	%	4,8	7,6	4,7	3,6	3,7	6,5	3,8	3,5	4,4	6,4
Stopa zysku netto	%	3,8	6,2	3,8	2,9	2,8	5,5	2,8	2,6	3,3	5,3
Zyskowość sprzedaży	%	5,4	7,2	4,8	4,0	4,0	4,5	3,7	3,2	4,7	6,3
Wskaźnik poziomu kosztów	%	95,1	92,4	95,3	96,4	96,4	93,5	96,3	96,5	95,6	93,6
ROA	%	13,1	16,8	12,3	9,7	8,9	17,1	6,0	7,6	9,6	16,6
ROE	%	38,5	30,8	38,6	44,3	32,7	61,2	12,7	32,6	42,1	56,7
Wskaźnik płynności (CR)	-	1,4	2,0	1,4	1,2	1,1	1,2	1,3	1,3	1,2	1,4
Wskaźnik podw. płynności (QR)	-	1,1	1,7	1,2	1,0	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	1,0
Rotacja zapasów	dni	16	16	17	17	19	23	18	20	20	21
Cykl należności	dni		39	43	43	46	46	48	38	41	51
Współczynnik długu	%	65	46	69	78	73	72	52	70	77	71
Nakłady inwestycyjne	mln	80	78	116	82	68	129	75	70	91	64
Udział inwestycji w nadwyżce finans.	%	20	12	27	21	18	19	17	15	19	10
Wydajność pracy	mln zł/os.	1,19	1,32	1,31	1,3	1,24	1,22	1,6	1,49	1,4	1,4

Źródło: PONT Info (firmy pow. 9 zatrud.)

Rozkład decylowy wskaźników finansowych – 2018 r.

		D1	D2	D3	D4	D5 mediana	D6	D7	D8	D9
Przychody ogółem	mln zł	5,61	9,80	14,36	19,36	25,39	29,94	48,10	65,99	115,07
Stopa zysku brutto	%	-0,71	1,03	1,70	2,50	3,26	3,69	4,62	6,81	10,06
Stopa zysku netto	%	-0,71	0,70	1,39	2,12	2,81	3,59	4,30	6,44	8,44
Zyskowość sprzedaży	%	-3,75	1,05	1,70	2,47	3,26	3,83	4,89	6,70	9,68
Wskaźnik poziomu kosztów	%	89,94	93,17	95,38	96,31	96,74	97,47	98,30	98,97	100,71
ROA	%	-2,44	1,75	4,22	6,53	8,80	11,53	14,03	19,87	33,17
ROE	%	-9,31	3,24	8,55	14,15	19,61	25,57	34,50	49,83	80,98
Wskaźnik płynności (CR)	-	0,85	1,08	1,21	1,47	1,68	1,94	2,53	3,30	4,50
Wskaźnik podw. płynności (QR)	-	0,44	0,64	0,77	0,88	1,03	1,17	1,46	2,23	3,52
Rotacja zapasów	dni	5,85	16,38	22,17	26,57	31,06	33,64	41,95	56,42	81,34
Cykl należności	dni	15,31	21,49	32,27	38,04	43,60	48,64	58,45	71,03	118,29
Współczynnik długu	%	19	30	40	47	54	62	72	78	91
Nakłady inwestycyjne	mln zł	0,00	0,00	0,00	0,04	0,07	0,15	0,28	0,61	1,31
Udział inwestycji w nadw. finans.	%	0	0	0	2	5	7	17	30	55
Wydajność pracy	mln zł/os.	0,37	0,51	0,56	0,66	0,75	0,89	1,10	1,55	2,32

Źródło: PONT Info (firmy pow. 9 zatrud.)

Powyższa tabela pozwala na pozycjonowanie konkretnego przedsiębiorstwa na tle rozkładu decylowego w branży. D1 oznacza pierwszy decyl, tzn. pierwsze 10% firm, dla których dany wskaźnik finansowy kształtuje na poziomie wartości podanej w tabeli. D2 to drugi decyl, czyli kolejne 10% firm itd.

Definicje wskaźników finansowych

Nazwa	Wzór
Stopa zysku brutto	zysk brutto / przychody ogółem
Stopa zysku netto	zysk netto / przychody ogółem
Zyskowność sprzedaży	zysk ze sprzedaży / przychody ze sprzedaży
Wskaźnik poziomu kosztów	koszty uzyskania przychodów z całokształtu*100% / przychody ogółem
Stopa rentowności aktywów	zysk netto / aktywa całkowite
Stopa rentowności kapitału własnego	zysk netto / kapitał własny
Wskaźnik płynności	majątek obrotowy / zobowiązania krótkoterminowe
Wskaźnik podwyższonej płynności	(majątek obrotowy – zapasy) / zobowiązania krótkoterminowe
Rotacja zapasów	(zapasy ogółem / koszty działalności operacyjnej)*liczba dni w okresie
Cykl należności	(należności z tytułu dostaw / przychody ze sprzedaży)*liczba dni w okresie
Współczynnik długu	zobowiązania ogółem / aktywa całkowite
Udział inwestycji w nadwyżce finansowej	nakłady inwestycyjne / nadwyżka finansowa

WAŻNA INFORMACJA: Niniejszy materiał ma charakter prognozy, został opracowany wyłącznie w celu informacyjnym i nie może być traktowany jako doradztwo ani porada inwestycyjna. W szczególności nie może być traktowany jako oferta lub rekomendacja do zawierania jakichkolwiek transakcji. Nie jest to forma reklamy ani oferta sprzedaży jakiegokolwiek usługi oferowanej przez BOŚ Bank. Przedstawione w niniejszej publikacji opinie i prognozy są wyrazem niezależnej oceny autorów w momencie ich wydania i mogą ulec zmianie bez zapowiedzi. Informacje, w tym dane statystyczne, zawarte w materiale pochodzą z ogólnie dostępnych, wiarygodnych źródeł, jednak BOŚ Bank nie może zagwarantować ich dokładności i pełności. BOŚ Bank nie ponosi odpowiedzialności za skutki decyzji podjętych na podstawie informacji zawartych w niniejszym materiale.

Niniejszy dokument stanowi własność BOŚ Bank. Materiał może być wykorzystywany do opracowań własnych pod warunkiem powołania się na źródło. Powielanie bądź publikowanie niniejszego raportu lub jego części bez pisemnej zgody BOŚ Bank jest zabronione.

Bank Ochrony Środowiska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32, 00-832 Warszawa, zarejestrowana w Sądzie Rejonowym dla m.st. Warszawy w Warszawie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr KRS: 0000015525 NIP: 527-020-33-13; kapitał zakładowy: 929 476 710 zł wpłacony w całości.